

Vliegtuig in de kijker

'Fairey Battle MK I'

Voorgeschiedenis

In de 2de helft van de jaren dertig van de vorige eeuw was de Belgische luchtmacht op zoek naar een multirole vliegtuig. De bedoeling hiervan was de groter wordende dreiging uit het Oosten het hoofd te kunnen bieden.

Er werd een order geplaatst voor de productie van een Belgisch toestel. De fabrieken van Stampe en Vertongen en van Lacab gingen hierop in en mochten een prototype maken. Het prototype van Stampe en Vertongen, de SV-10, crashte echter op 5 oktober 1935 te Borsbeek met de dood van piloot Leon Stampe en ontwerper George Ivanow tot gevolg. Het prototype van Lacab, de GR.8, vloog voor het eerst op 14 mei 1936 en werd op 4 juli 1936 overgedragen aan de Belgische luchtmacht. Na een landingsongeval op 4 april 1938 werd het toestel nog wel hersteld, maar afgevoerd als keuze.

De dreiging van een oorlog werd steeds groter en men besloot om een buitenlands, reeds bestaand, toestel aan te kopen. De keuze viel op de Fairey Battle van de Engelse Fairey Aviation Company. Er werden enkele specifieke aanpassingen bedongen, zoals een grotere radiator en een 'semi-gloss' verf die een voordeel van 7 mph geeft. Er werden 16 toestellen besteld en die werden in 1938 rechtstreeks vanuit de Great West Aerodrome geleverd.

Specificaties

De Fairey Battle MK I was een bommenwerper-verkenner met een bemanning van 2 of 3. Het toestel had een 12 cilinder V-motor van Rolls-Royce van het Merlin-type. Het had een maximumsnelheid van 414 km /uur en een bewapening van 2 machinegeweren: een Browning 7,7 mm in de stuurboordvleugel en een Vickers 7,7 mm in de achterste cockpit. Er kon ook een bommenlast van 454 kg worden meegenomen. De 16 bestelde vliegtuigen kregen de nummers T58 tot en met T73.

Op grote hoogte was de Fairey Battle te traag voor de Duitse jagers en op geringe hoogte te kwetsbaar voor grondvuur.

In het Legermuseum te Brussel staat een exemplaar van de Fairey Battle, maar dit is geen exemplaar van deze Belgische toestellen. Het is afkomstig uit Canada en via Engeland per C-130 naar België gebracht.

Wat gebeurde er met de 16 toestellen?

T-58 serienummer 3258, geleverd op 04/11/1937

Neergeschoten door de ME-109 van Obl. Redlich op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Veldwezelt. Stortte neer in de wijk 'Molsterveld' nabij 's Herenelderden. **LOST**
Piloot Adj. Gustaaf Timmermans: overleden
Boordschutter 1ste Sgt. Gustave Rolin-Hymans: overleden

T-59 serienummer 3259, geleverd op 25/05/1938

Niet beschikbaar op 10/05/1940 wegens motorproblemen en op 18/05/1940 gebombardeerd te Aalter op terrein 26. **LOST**

T-60 serienummer 3260, geleverd op 25/05/1938

Neergeschoten door DO-17's op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Veldwezelt en neergestort in de wijk 'Klein Antwerpen' nabij Lebbeke. **LOST**
Piloot Adj. Désiré Verbraeck: geraakt in de rug
Boordschutter Adj. Dome: handen verbrijzeld

T-61 serienummer 3261, geleverd op 25/05/1938

Neergeschoten door FLAK op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Vroenhoven. Geëxplodeerd en neergestort in de wijk 'De Kip' bij Veldwezelt. **LOST**
Piloot Adj. Delvigne: overleden
Boordschutter Adj. Moens: overleden

T-62 serienummer 3262, geleverd op 25/05/1938

Neergeschoten door eigen vuur op 11/05/1940 te Diepenbeek. **LOST**
Piloot Adj. Jordens: gesprongen en gevangengenomen door Belgische soldaten
Boordschutter Sgt. De Ribaucourt: gesprongen

T-63 serienummer 3263, geleverd op 25/05/1938

Motorproblemen te Evere op 10/05/1940. Gesaboteerd en achtergelaten te Evere op 17/05/1940 **LOST**

T-64 serienummer 3264, geleverd op xx/xx/1938

Bij een eerste raid op de brug van Vroenhoven op 11/05/1938 losten de bommen niet. Bij de tweede raid wel, maar het toestel werd geraakt door FLAK en keerde terug naar Aalter.

Piloot Adj. A. Binon: ongedeerd
Boordschutter Korp. Legrand: ongedeerd

Bij een verkenningmissie op 12/05/1940 werd het toestel geraakt door eigen grondvuur en moest terugkeren naar Aalter.

Piloot Adj. Jean-Pierre Weynants: ongedeerd

Boordschutter Olt. F. Desclee: ongedeerd

Bij een nieuwe missie op 14/05/1940 werd het toestel geraakt door FLAK en moest andermaal terugkeren naar Aalter.

Piloot Adj. Louis Crooy: ongedeerd

Boordschutter Kap. Paul Burtonboy: ongedeerd

Op 15/05/1940 was het toestel niet meer bruikbaar door een beschadigde benzinetank.

LOST

T-65 serienummer 3265, geleverd xx/xx/1938

Tijdens het opwarmen te Evere op 10/05/1940 werd de propeller geraakt door de vleugeltip van de T-67 en zwaar beschadigd.

Op 17/05/1940 werd het toestel gesaboteerd en achtergelaten te Evere. **LOST**

T-66 serienummer 3266, geleverd xx/xx/1938

Vernield op de grond na de landing tijdens een bombardement te Belsele op 10/05/1940.

LOST

Piloot Adj. Maurice Vandevelde: ontsnapt en ongedeerd

T-67 serienummer 3267, geleverd xx/xx/1938

Beschadigd op de grond door de T-65 tijdens het taxiën te Evere op 10/05/1940. Weer opgehaald op 15/05/1940. Gebombardeerd te Aalter op 18/05/1940. **LOST**

T-68 serienummer 3268, geleverd xx/xx/1938

Neergeschoten door FLAK op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Briegden.

Maakte een noodlanding in de wijk 'Schakkenbroek' bij Herk de Stad. **LOST**

Piloot 1ste Sgt. Wieseler: ongedeerd

Boordschutter Adj. De Coninck: gesprongen en ongedeerd

T-69 serienummer 3269, geleverd xx/06/1938

Neergestort na motorpech op 08/12/1939 in de omgeving van Eeklo. Over de kop gegaan en uitgebrand. **LOST**

Piloot Kapitein-vlieger Jacques de Caters: overleden

T-70 serienummer 3270, geleverd xx/06/1938

Neergeschoten door FLAK op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Vroenhoven. Bij de eerste overvlucht vielen de bommen niet. Neergestort te Lafelt. **LOST**

Piloot Kapitein Glorie: overleden

Boordschutter Olt. Van den Bosch: gesprongen, zwaar gewond, parachute niet geheel geopend

T-71 serienummer 3271, geleverd xx/06/1938

Beschoten door eigen vuur op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Briegden.

Teruggekeerd naar Aalter.

Piloot Adj. Van de Velde: ongedeerd

Boordschutter Korp. Bergmans: gewond

Verkenningvlucht op 12/05/1940. Beschoten en beschadigd. **LOST**

Piloot 1ste Sgt. Balasse: ongedeerd

Boordschutter Olt. Roels: ongedeerd

T-72 serienummer 3272, geleverd xx/06/1938

Beschadigd op de grond bij het taxiën op 10/05/1938. Blijft achter te Evere.

Gesaboteerd en achtergelaten te Evere op 17/05/1940. **LOST**

T-73 serienummer 3273, geleverd xx/06/1938

Beschoten door FLAK op 11/05/1940 bij de raid op de brug van Veldwezelt. Ontsnapte door laag te vliegen en kon terugkeren naar Aalter.

Piloot Kapitein E. Pierre: ongedeerd

Boordschutter Lt. Cloquette: ongedeerd

Beschadigd door FLAK tijdens een missie op 17/05/1940. Keerde terug naar Aalter.

Piloot Adj. Alexandre Binon: ongedeerd

Boordschutter Olt. Henri Dewit: ongedeerd

Na een verkenningmissie op 18/05/1940 keerde het toestel onbeschadigd terug naar Aalter.

Piloot Kap. René Maricq: ongedeerd

Boordschutter Adj. Jean Delaet: ongedeerd

Op 18/05/1940 werd het toestel gebombardeerd te Aalter. **LOST**

Bronnen

- 'Fairey Battle Aviation Guide' (Ian D. Huntley)
- 'Strijd in de lucht' (Jan Delaet)
- 'Gebroken Vleugels van de Belgische Luchtvaart'
- 'Luchtvaart Geschiedenis'

- Wikipedia

- Stampe en Vertongen Museum, Deurne
- Daniël Brackx

Sam Publications
Scriptura
Flying Pencil

WWW

Luchtvaartmuseum

Met dank aan Walter voor de taalkundige ondersteuning

